

11. The Structure of English Language – Clause Functions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://babelnet.sbg.ac.at/themepark/grammar/clausefunctions.htm>;

12. Wikipedia: Dependent clause [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Dependent_clause;

13. Wikipedia: 節 (文法) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ja.wikipedia.org/wiki/節_\(文法\)](http://ja.wikipedia.org/wiki/節_(文法));

14. 佐治圭三・真田信治 (1997) 「日本語教師養成シリーズ文法」とうほう東京法令出版;

15. 長島達也 (1988) 「日本語文法ハンドブック / A Handbook of Japanese Grammar」 Pana-Lingua Institute of Japanese Language (Tokyo);

16. 藤原雅憲 (1999) 「よくわかる文法 (日本語教育能力検定試験対応)」株式会社アルク;

17. 松岡弘 (2000) 「初級を教える人のための日本語文法ハンドブック」スリーエーネットワーク

Надійшла до редколегії 12.10.12

Н. Балькова, маг. 2-го года обучения
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

СЛОЖНОПОДЧИНЁННОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ С ПРИДАТОЧНЫМ ДОПОЛНИТЕЛЬНЫМ В ЯПОНСКОМ ЯЗЫКЕ

В статье рассматривается и анализируется понятие грамматической категории придаточных дополнительных предложений в украинском, русском, японском и английском языках. На основе сравнения теоретических работ по грамматике данных языков делается вывод о целесообразности выделения такой категории в японском языке, а также предлагается альтернативная классификация.

N. Balykova, master course, 2nd garade
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

COMPLEX SENTENCES WITH THE OBJECT CLAUSE IN THE JAPANESE LANGUAGE

The article describes and analyzes the notion of the grammatical category 'object clause' in the Ukrainian, Russian, Japanese and English languages. Based on the comparison of theoretic grammatical works on these languages, a conclusion is drawn as to the category's questionable nature, and an alternative classification is proposed.

УДК 811.581.11

О. Козоріз, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

КРИТЕРІЙ ВИДІЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЮРИДИЧНИХ ДИСКУРСІВ У МЕЖАХ ПОНЯТТЯ СИСТЕМИ ПРАВА КНР

У статті досліджуються особливості поділу права Китаю на галузі та можливі критерії виділення спеціальних юридичних дискурсів.

Система права завжди була обумовлена економічним ладом суспільства. Єдність економічної основи рабовласницького, феодального чи буржуазного суспільства – панування приватної власності – обумовлює поділ права всіх цих історичних типів держав на публічне і приватне. До приватного права в цій системі відносяться норми, що забезпечують приватні інтереси окремих власників, до публічного – норми, що регулюють структуру державного апарата і його відносини із громадянами, тобто такі, що забезпечують інтереси усього класу власників у цілому.

Через різноманіття регульованих суспільних відносин системи права кожної країни підрозділяється на галузі права та правові інститути. Галузь права утворює сукупність норм, що регулюють суспільні відносини в певній сфері громадського життя [2, с.468].

Дискурс – зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; мова, розглянута як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і механізмах їхньої свідомості (когнітивних процесів). Дискурс – мова, "занурена у життя" [4, с.136-137].

У сучасному розумінні дискурс – це "мова у мові", що представлена у вигляді особливої соціальної дійсності і існує у текстах зі своєю граматикою, специфічною лексикою, особливими правилами слововживання і синтаксису, а також особливою семантикою слів.

Юридичний дискурс реалізується в усній та писемній формах. До усної форми юридичного дискурсу можна віднести виступи сторін у судах, привселюдні заяви юристів, обговорення законопроектів в парламенті тощо. До письмової форми юридичного дискурсу належать різноманітні документи, закони, декрети, укази, постанови, договори, угоди, рубрики правових новин у пресі тощо [1].

Юридичний дискурс виділяється в системі інституціонального дискурсу, його основними ознаками є: хронотоп

(час і місце, типове для юридичного діалогу), мета (регулювання функціонування соціальної системи, упорядкування суспільних відносин, закріплення певних свобод та відповідальності, забезпечення відповідності соціальної системи пануючим цінностям та ідеалам), цінності, виражені в основних концептах (закон, право, справедливість), і стратегії (роз'яснення, регулювання, регламентація, контроль, розпорядження, організація) [3, с.334].

Наразі у китайському праві як окремі галузі права 法律部门 виділяють конституційне право 宪法 (39 законів), цивільно-торгівельне право 民法商法 (33 закони), адміністративне право 行政法 (78 законів), господарське право 经济法 (60 законів), соціальне право 社会法 (18 законів), процесуальне право та не процесуальні норми 诉讼法与非诉讼程序法 (10 законів), карне право 刑法 (1 закон) – таким чином усього 7 основних галузей права і 239 відповідних законів складають основу правової системи КНР [5].

Їх можна представити у вигляді наступної діаграми, яка показує загальну тенденцію розвитку китайського права і суспільства в цілому:

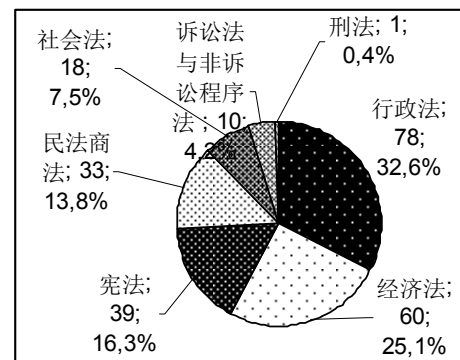

Рис. 1. Галузі китайського права за кількістю законів

Як бачимо найбільшу кількість представляють адміністративні закони – 33%, економічні (господарське право) – 25%, конституційні – 16%, тобто найбільшу кількість законів спрямовано на підтримку функціонування держави та її економіки.

Інше довідкове джерело пропонує розподіл законів і постанов на наступні 28 тематичних груп (зазначено з урахуванням кількості законів та їх поправок – 2639 законів, без урахування їх тлумачень): конституційні 宪法类; економічні 经济法类; фінансове та податкове регулювання 财务税收法规; карне право 刑法类; фармацевтичні 医药法规; правила дорожнього руху 道路交通法规; цивільні закони 民法类; морські закони 海洋法规; нерухомість і будівництво 房地产及建筑; адміністративні зако-

ном 行政法类; трудове право 劳动法类; про державних службовців 公务员法律法规; боротьба з корупцією 反腐倡廉; інтелектуальна власність 知识产权类; прибутковий податок з населення 关于个人所得税; екологічні закони 环保类; преса та видавнича справа 新闻出版类; правові процесуальні процедури 司法诉讼程序类; трудового перевиховання 劳动教养; охорона пам'яток культури 文物保护单位; політика радіо і телебачення 广播电视政策法规; про тютюн 烟草法规; про релігію 宗教法规; регулювання торгово-промислової адміністрації 工商行政管理法规; про інформатизацію 信息化; інші其它类; інші види судового тлумачення 其它类司法解释; профілактика атипової пневмонії 非典防治; тема пташиного грипу 禽流感专题 [6].

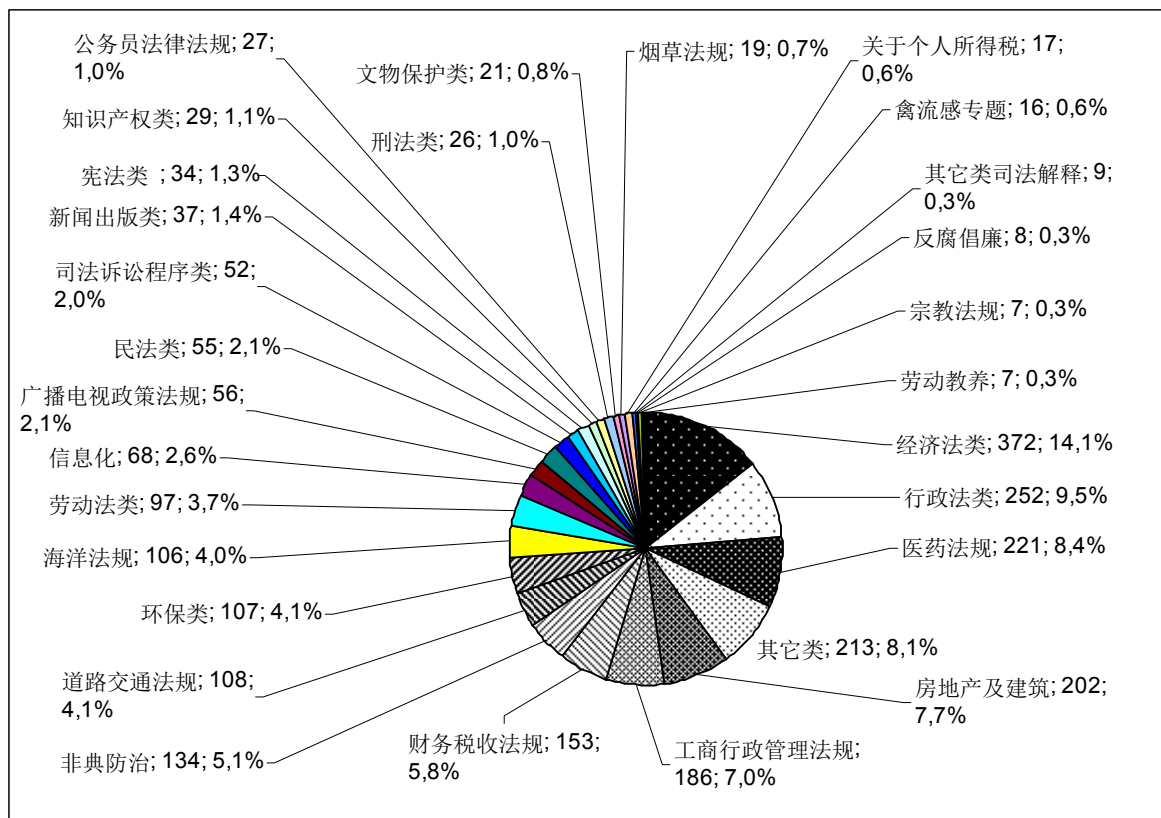

Рис. 2. Розподіл законів і постанов на 28 тематичних групи (з урахуванням кількості законів та поправок до них)

Як і на попередній діаграмі найбільшу кількість демонструють економічні закони (господарське право) – 14,1% та адміністративні – 9,5%; проте далі тут виокремлюються такі закони як фармацевтичні – 8,4%, нерухомість і будівництво – 7,7%, регулювання торгово-промислової адміністрації – 7% тощо. Тут очевидні напрямки розвитку суспільства, що мотивують виокремлення відповідних напрямків юридичного дискурсу.

Як приклад наведемо 35 законів, що стосуються конституції КНР 宪法及宪法性法律, як найменш дискусійні щодо їх кількісного та якісного обсягу приналежності до відповідної галузі права КНР: 中华人民共和国国籍法 Закон КНР про громадянство (1980); 中华人民共和国国务院组织法 Закон КНР про Державну раду (1982); 中华人民共和国全国人民代表大会组织法 Закон КНР про ВЗНП (1982); 中华人民共和国人民法院组织法 Закон КНР про Народний суд (1983); 中华人民共和国人民检察院组织法 Закон КНР про Народну прокуратуру (1983); 中华人民共和国集会游行示威法 Закон КНР про збори, маніфестації і демонстрації (1989);

中华人民共和国国旗法 Закон КНР про прапор (1990); 中华人民共和国香港特别行政区基本法 Основний закон КНР для спеціального адміністративного району Гонконг (1990); 中华人民共和国国徽法 Закон КНР про державний герб (1991); 中华人民共和国国家安全法 Закон КНР про національну безпеку (1993); 中华人民共和国国家安全法实施细则 Правила реалізації закону про Національну безпеку КНР (1994); Закон КНР щодо прокурорів 中华人民共和国检察官法 (1995); 中华人民共和国全国人民代表大会和地方各级人民代表大会选举法 Закон КНР про вибори до ВЗНП та МЗНП (1995); 中华人民共和国戒严法 Закон КНР про військовий стан (1996); Закон КНР про розквартирування військ у спеціальному адміністративному районі Гонконг 中华人民共和国香港特别行政区驻军法 (1996); Закон КНР про національну оборону 中华人民共和国国防法 (1997); Закон КНР про сільську раду 中华人民共和国村民委员会组织法 (1998); Закон КНР про розквартирування військ у спеціальному адміністративному районі Макао 中华人民共和国澳门特别行政区

政区驻军法 (1999); Закон КНР про загальну національну мову та письмо 中华人民共和国国家通用语言文字法 (2000); Закон КНР про законодавство 中华人民共和国立法法 (2000); Закон КНР про офіцерів дійсної служби 中华人民共和国现役军官法 (2000); Закон КНР про екстрадицію 中华人民共和国引渡法 (2000); Правила реалізації положень щодо планування сім'ї та технічне обслуговування 计划生育技术服务管理条例实施细则 (2001); Закон КНР про захист військової інфраструктури 中华人民共和国军事设施保护法实施办法 (2001); Закон КНР про автономію національних районів 中华人民共和国民族区域自治法 (2001); Закон КНР про населення та планування народжуваності 中华人民共和国人口与计划生育法 (2001); Закон КНР про розповсюдження науки і техніки 中华人民共和国科学技术普及法 (2002); Закон КНР про суддів 中华人民共和国法官法 (2002); Конституція КНР 中华人民共和国宪法 (2004); Закон КНР про вибори 中华人民共和国选举法 (2004); Закон проти сецесії 反分裂国家法 (2005); Закон КНР про нагляд постійних комітетів ВЗНП всіх рівнів 中华人民共和国各级人民代表大会常务委员会监督法 (2006); Закон КНР про надзвичайні обставини 中华人民共和国突发事件应对法 (2007); Правила ліцензування розробки та виробництва зброї 武器装备科研生产许可管理条例 (2008); Закон КНР про вибори у спеціальному адміністративному районі Гонконг 中华人民共和国香港特别行政区选举第十一届全国人民代表大会代表的办法 (2012). Кількість законів може зростати щодня відповідно до суспільних потреб, тому абсолютні цифри будуть змінюватися.

Окрім галузевого та тематичного поділу законів на групи для виокремлення юридичних дискурсів можна запропонувати також групування законів за принципом інституції, що їх видала: ВЗНП, Державна рада, НПКРК, Верховний народний суд, Верховна народна прокуратура, Міністерство закордонних справ, Міністерство комерції, Міністерство фінансів, Міністерство праці та соціального страхування, Міністерство освіти, Міністерство науки і техніки, Міністерство суспільної безпеки, Міністерство контролю, Міністерство цивільної адміністрації, Міністерство юстиції, Міністерство кадрів, Міністерство земельних та природних ресурсів, Міністерство будівництва, Міністерство комунікацій, Міністерство інформатики, Міністерство сільського господарства, Міністерство культури, Міністерство охорони здоров'я тощо.

На відміну від права лінгвістика не обмежує своїх дослідників рамками саме галузевого поділу і надає можливість створення власної класифікації відповідно до виявлення лінгвістичних або екстралінгвістичних, прагматичних, соціокультурних, психологічних чи то

інших факторів. Типологія спеціальних юридичних дискурсів не може локалізуватися рамками лише галузей права. Тому виникає питання наскільки доцільно встановлювати співвідношення юридичних термінів базуючись саме на їх галузевій приналежності. Також лишається відкритим питання про доцільність виокремлення загальноююридичної (надгалузевої) та вузькофахової (галузевої) термінології, якщо за своїми структурно-семантичними та функціональними особливостями вона нічим не відрізняється, а у майбутньому може переходити із однієї галузі в іншу, зберігаючи своє початкове значення та функції.

Теоретично для виявлення питомої ваги відповідної галузі права у системі законодавства КНР можна скористатися підрахунком кількості законів, що належать до тієї чи іншої галузі, або ж міркувати, що обсяг галузевого термінологічного апарату визначає роль норм права, які належать до однієї галузі, у регулюванні суспільних відносин. Ці несхожі по своїй суті підходи можуть призвести до різних результатів. Проте в будь-якому випадку лишається відкритим питання приналежності норм права до галузевого поділу і доцільність саме такої класифікації. Напрямок подальших досліджень буде залежати від практичних потреб сьогодення. Проте вже зараз можна сказати, що при створенні спеціалізованих словників не зайвим буде позначення навпроти терміна його приналежності до галузі права, нормативного документу чи то інших критеріїв класифікації.

Тут одночасно виникає питання щодо вимог стосовно ознак самого юридичного терміна, які неодноразово вже перераховувалися багатьма мовознавцями; адже це буде впливати на кількісний обсяг відповідної термінології. Найголовнішим атрибутом будь-якого терміна вважаємо його системність, оскільки термінологію ми розглядаємо як систему.

Таким чином ми навели принаймні три можливі критерії виділення спеціальних юридичних дискурсів у межах поняття система права КНР.

Список використаних джерел

1. Белова А.Д. Нові тенденції у вивченні мов і комунікації // Мовні і концептуальні картини світу: 36. наук. праць. К.: КНУ, 1999. – С. 98-103;
2. Большая советская энциклопедия: [В 30-ти т.] / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – Москва: Советская энциклопедия Т. 23: Сафлор – Соан. – 1976;
3. Сараева Н.А. Язык юридического дискурса. // Язык. Текст. Дискурс: Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК / Под ред. проф. Г.Н. Манаенко. Выпуск 7, 2009;
4. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Яйцева, 2-е изд. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998;
5. http://www.china.com.cn/2011/2011-03/10/content_22102882.htm;
6. <http://www.jincao.com/t1.htm>.

Надійшла до редколегії 28.05.12

А. Козорез, ассист.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

КРИТЕРИИ ВЫДЕЛЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЮРИДИЧЕСКИХ ДИСКУРСОВ В ПРЕДЕЛАХ ПОНЯТИЯ СИСТЕМЫ ПРАВА КНР

В статье исследуются особенности подразделения права Китая на области и возможные критерии выделения специальных юридических дискурсов.

O. Kozoriz, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

CRITERIA FOR SELECTION OF SPECIAL LEGAL DISCOURSES WITHIN THE CONCEPT OF THE RIGHTS OF THE PRC

The particularity of China's rights distribution into the industries and the possible criteria for selection of special legal discourse are analyzed.